

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Галстяна Ярослава Сергійовича «Цифрова риторика як соціально-філософська проблема», яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 Філософія

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи. У процесі роботи над дисертаційним дослідженням аспірант Галстян Я. С. дотримувався індивідуального плану наукової роботи та успішно виконав індивідуальний навчальний план у повному обсязі та в установлені терміни. Під час навчання в аспірантурі здобувач зарекомендував себе як відповідальний, дисциплінований і методологічно підготовлений дослідник, здатний до самостійної науково-дослідної роботи та системного аналізу складних соціально-філософських проблем.

За період підготовки дисертації Галстян Я. С. оволодів компетентностями, необхідними для здійснення філософських досліджень у сфері цифрової культури та соціальної комунікації, зокрема здатністю до аналізу трансформацій соціального впливу, владних механізмів і форм суб'єктності в умовах алгоритмічно опосередкованих середовищ; умінням працювати з сучасними західними та вітчизняними філософськими концепціями; навичками підготовки наукових публікацій та публічної апробації результатів дослідження.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження. і методи дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена зростаючою роллю цифрової культури у формуванні механізмів соціальної комунікації, впливу та нормалізації смислів у сучасному інформаційному суспільстві. У цифрову добу риторика перестає бути виключно мовною або дискурсивною практикою та постає як інфраструктурний механізм соціальної влади, що реалізується через алгоритми, інтерфейси та платформи.

Тема цифрової риторики є науково актуальною з огляду на недостатню розробленість її соціально-філософського виміру, зокрема в контексті аналізу платформеного управління комунікацією, алгоритмічного моделювання аудиторій та гібридних форм публічної взаємодії. Дисертаційне дослідження спрямоване на подолання редукації цифрової риторики до технічних або суто комунікаційних аспектів та формування цілісної філософської рамки її осмислення.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є соціально-філософський аналіз цифрової риторики як системи соціотехнічного конструювання смислів, комунікативних практик, форм ідентичності та соціальної реальності в умовах цифрової культури.

Для досягнення мети у дисертаційній роботі було встановлено такі завдання:

- проаналізувати зв'язок концептів інформаційне суспільство, цифрова культура, цифрова риторика і довести, що цифрова риторика виникає в контексті інформаційного суспільства та цифрової культури, а стратегії цифрової риторики визначаються логікою цифрової культури;

- довести, що мережева структура, швидкоплинність комунікацій та мультимодальність текстів формують специфічні прийоми цифрової риторики – інтерактивність, алгоритмічне моделювання аудиторій, гібридні комунікаційні форми. цифрова риторика є одночасно теоретичним утворенням і методологією, яка має власний категоріальний апарат (інтерфейсна аргументація, алгоритмічна стилістика) і виступає аналітичним інструментом для дослідження сучасних комунікативних практик;

- дати обґрунтування цифрової риторики як культурно зумовленому комплексу стратегій і моделей, що відображає мережеву, швидкоплинну та мультимодальну логіку цифрової доби й постає на перетині культурології, комунікаційних студій і класичної риторики;

- запропонувати уточнене визначення цифрової риторики як культурно зумовленого комплексу стратегій та моделей, що інтегрує риторичні, культурологічні та комунікаційні підходи;

- концептуалізувати уявлення про цифрову риторику як похідний і водночас автономний феномен цифрової культури, пов'язаний із технічними умовами комунікації (платформи, алгоритми, інтерфейси);

- проаналізувати інтерфейсну аргументацію як ключовий аналітичний інструмент, що описує взаємодію технічних та риторичних вимірів цифрового середовища;

- дослідити алгоритмічну стилістику як новий міждисциплінарний напрям аналізу й моделювання культурних смислів у цифрових медіа;

- виявити роль технологічних агентів (платформ, алгоритмів, систем машинного навчання) у формуванні нових риторичних норм та у структурі сучасного комунікаційного простору;

- дослідити роль цифрової риторики як механізму конструювання соціального знання та реальності в цифрову епоху. вирішення цієї задачі дозволяє осмислити цифрову риторику як онтологічний чинник буття у світі смислів, що більше не зводяться до мовних форм, а включають коди, візуальні патерни та алгоритмічну селекцію. це забезпечує філософське розуміння трансформації символічного порядку в умовах постлінгвістичного суспільства;

- виявити принципи функціонування цифрових платформ як риторичних інституцій, що структурують порядок видимості, норм і значень. розв'язання цієї задачі дає змогу інтерпретувати соціальні платформи як нові техносціальні форми легітимації та нормотворення, що зміщують центр символічної влади з класичних інститутів на інфраструктурні механізми алгоритмічного впливу. це відкриває новий рівень аналізу влади в соціальній філософії;

- проаналізувати особливості формування цифрової ідентичності як гібридної, асамбляжної структури в умовах платформеної комунікації. ця

задача дозволяє переосмислити поняття суб'єкта в цифрову добу: не як сталу сутність, а як процесуальну, розподілену, техносоціальну конфігурацію. у соціально-філософському аспекті це веде до критичного оновлення уявлень про ідентичність, агентність і автономію в умовах цифрової медіації;

- описати механізми впливу цифрової риторики як нової форми влади, що реалізується через алгоритмічний контроль, афективну мобілізацію та риторичну участь. рішення цієї задачі актуалізує філософську категорію влади як примус через структуровану уяву, афекти й риторичну гейміфікацію соціальної дії.

Об'єктом дослідження є феномен цифрової риторики в умовах інформаційного суспільства та цифрової культури.

Предметом дослідження є механізми цифрової риторики, що забезпечують конструювання форм соціальної комунікації, соціального знання та моделей взаємодії у цифровому середовищі.

Методологічна стратегія дослідження має міждисциплінарний характер та ґрунтується на поєднанні соціально-філософського аналізу, філософії культури, риторичних студій, медіафілософії, дискурсивного аналізу та теорій цифрової комунікації. Застосування зазначених підходів дозволило розглянути цифрову риторику як гібридний феномен, що поєднує дискурсивні практики, алгоритмічні механізми та інфраструктурні умови комунікації.

3. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів та їх новизна.

Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно. Усі положення та висновки, що виносяться на захист, є результатом особистої наукової роботи Галстяна Я. С. При використанні ідей та результатів інших дослідників здійснено коректні посилання на відповідні джерела.

Наукова новизна одержаних результатів розкривається у таких положеннях:

вперше:

- здійснено системний соціально-філософський аналіз цифрової риторики як автономного феномена цифрової культури;
- обґрунтовано розуміння цифрової риторики як інфраструктурної форми соціальної влади;
- введено до наукового обігу концепти інтерфейсної аргументації та алгоритмічної стилістики як аналітичні інструменти дослідження цифрової комунікації;
- запропоновано розгляд цифрових платформ як риторичних інституцій, що здійснюють селекцію смислів і норм.

набули подальшого розвитку:

- філософські підходи до аналізу влади, суб'єктності та комунікації в умовах цифрової медіації;
- інтерпретації цифрової ідентичності як гібридної, асамбляжної структури.

поглиблено:

- розуміння онтологічного статусу цифрової риторики як механізму конструювання соціальної реальності;
- аналіз ролі алгоритмічних агентів у формуванні культурних норм та естетичних стандартів.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень дисертації забезпечена використанням широкого кола сучасних філософських, соціально-теоретичних та міждисциплінарних джерел, системним і послідовним характером аналізу, а також застосуванням адекватних методів наукового пізнання. Усі висновки логічно випливають із проведеного дослідження, є внутрішньо узгодженими та підтверджуються аналізом теоретичного матеріалу.

5. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку соціально-філософського аналізу цифрової комунікації та риторики як інфраструктурного феномена цифрової культури. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання в освітньому процесі, зокрема у викладанні курсів із соціальної філософії, філософії культури, цифрової гуманітаристики, медіастудій та цифрової етики.

6. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах опублікованих автором.

Основні положення дисертації відображені у 5 наукових публікаціях здобувача у фахових виданнях України та матеріалах наукових конференцій, що підтверджує належний рівень апробації результатів дослідження.

7. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертаційної роботи здобувача, його наукових публікацій та результатів перевірки на наявність текстових запозичень встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, не містить плагіату та відповідає вимогам академічної доброчесності.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Основні результати дисертаційного дослідження були представлені та обговорені на наукових конференціях і фахових наукових заходах, а також на наукових семінарах, що засвідчує їх наукову релевантність, апробованість та відкритість до фахової дискусії.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації.

Дисертація написана чіткою науковою мовою, характеризується логічною структурованістю та внутрішньою узгодженістю викладу матеріалу, а її структура відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження та поставленим меті й завданням. Матеріал дисертаційної роботи викладено у послідовній та логічно впорядкованій формі, що забезпечує доступність сприйняття основних теоретичних положень і висновків. Зміст і оформлення дисертації, а також кількість і характер публікацій здобувача відповідають вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства

освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН № 759 від 31.05.2019), а також вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

За своїм змістом, науковою новизною та практичним значенням дисертаційна робота Галстяна Я. С. відповідає спеціальності 033 Філософія.

11. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Основні результати дисертаційної роботи були представлені на засіданні кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та обговорені в ході наукової дискусії. За підсумками обговорення дисертаційне дослідження було оцінено позитивно.

Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну, теоретичну значущість і практичну цінність отриманих результатів, а також відповідність змісту дисертації спеціальності 033 «Філософія», дисертація Галстяна Ярослава Сергійовича «Цифрова риторика як соціально-філософська проблема» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 Філософія з галузі знань 03 Гуманітарні науки.

Головуюча, кандидат філософських наук,
доцент, завідувач кафедри теоретичної і
практичної філософії імені
професора Й. Б. Шада
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Тетяна ПОДОЛЬСЬКА